

Események

50 éves a Miskolci Egyetem Földtudományi kara

A Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar 2010. május 14-én ünnepi előadást rendezett fennállásának 50. évfordulója alkalmából, ahol az intézetet FÖLDESSY János mutatta be. A Miskolci Egyetem Közleményei A sorozat (Bányászat) 79. kötetében cikkgyűjteményt is közreadtak a kar intézeteinek bemutatására.

13. Magyar Őslénytani Vándorgyűlés (Csákvár, 2010. június 3–5.)

Idén tavasszal a Magyarhoni Földtani Társulat Őslénytani Rétegtani Szakosztálya immár tizenharmadik alkalommal rendezte meg az Őslénytani Vándorgyűlést. A program helyszíne ezúttal a Vértes hegység volt, ahol a Magyar Állami Földtani Intézet munkatársai a közelmúltban fejezték be a térképezési munkálatokat, így a résztvevők első kézből értesülhettek a legfrissebb eredményekről.

Szállásunk a Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány kezelésében lévő Vértesboglári Erdei Iskolában és a csákvári Geszner Házban volt. A konferenciának szintén az Erdei Iskola adott otthont.

A háromnapos eseményen a korábbi évekhez hasonlóan több mint 50 kolléga vett részt. A hazai őslénytani kutatások legújabb eredményeit ismertető előadások száma 23, a bemutatott poszterek száma 15 volt. A rendezvény alkalmából immár hagyományosan megjelenő sárga programfüzet, amely a kirándulásvezetőt és az előadás-kivonatokat is tartalmazza az idén 60 oldalas lett. Az érdeklődők a füzetet letölthetik a Magyarhoni Földtani Társulat honlapjáról.

A korábbi évek gyakorlatát folytatva, a szakosztály vezetősége az idén is díjazta a legjobb diák előadókat, ill. a legszínvonalasabb posztereket. Az első és második helyezettek a Hantken Alapítvány könyvtalványait, a harmadik helyezettek pedig a Magyarhoni Földtani Társulat könyvjutalmát kapták. A zsűri az idén három kategóriában osztott ki díjakat. A díjazottak a következők voltak: 1. BARANYI Viktória, BODOR Emese Réka, 2. GULYÁS Péter, 3. ZELEI Zoltán (hallgatói kategória); 1. VIRÁG Attila, 2. RABI Márton, 3. PRONDAI Edina (PhD előadói kategória); 1. SZINGER Balázs, 2. BOSNAKOFF Mariann, 3. FODOR Rozália (PhD poszter kategória). Az egyetlen középiskolás résztvevő, VÁN Bálint különdíjat kapott.

A vándorgyűlés külföldi meghívott vendége volt Michal KROBICKI, a krakkói AGH University munkatársa, aki a Pieniny-szirtöv jura és kréta időszakai képződményeiről tartott áttekintő előadást.

A szintén hagyományosnak tekinthető bankett-vacsorát az idén a csákvári Publó étteremben szolgálták fel. A terepi nap estéjén pedig egy tanyán, a Pro Vértes Alapítvány kezelésében működő Dohányos-házban volt a közös étkezés. A határban legelő szürkemaráhából készült gulyás mindenkinek ízlett.

A hagyományoknak megfelelően jó hangulatú, szakmailag is értékes programot nyújtó vándorgyűlés terepi napjának lebonyo-

lításában az idén kiemelkedő szerepet vállaltak a Magyar Állami Földtani Intézet munkatársai, elsősorban BUDAI Tamás, KERCSMÁR Zsolt és CSÁSZÁR Géza, akik vállalták a feltárások bemutatását is. A fenti kollégák az idén színesben nyomtatott kirándulásvezető összeállításában is nélkülözhetetlen segítséget nyújtottak. Munkájukat ez úton is köszönjük.

A következő Őslénytani Vándorgyűlés az előzetes tervek szerint Szegeden lesz, a terepbejárás pedig a Fruška Gora területét veszi célba.

DULAI Alfréd

Személyi hírek

Gyász hírek

Dr. PÉCSINÉ Dr. DONÁTH Éva, a földtudományok kandidátusa 2010. május 18-án hosszú, súlyos betegség után, életének 83. évében elhunyt.

Dr. SZILVÁGYI Imre okl. mérnök életének 91. évében, 2010. június 28-án elhunyt.

Dr. CSILLING László életének 77. évében elhunyt.

Dr. MIHÁLTZ Istvánné Dr. FARAGÓ Mária tagtársunk örökre eltávozott.

Emléke szívünkben és munkáiban tovább él!

Könyvismertetés

HAAS János (szerk.): A múlt ösvényein Szemelvények Magyarország földjének történetéből

2010. májusában jelent meg Társulatunk kiadványa, amely, mint címe is mutatja, hazánk földjének történetét kívánja bemutatni a tágabb szakmának és a nagyközönségnek.

Sokszor tapasztalhatjuk, hogy nemcsak az elmélyült túra, hanem már egy-egy könnyed séta is a múlt ösvényein milyen nehézségekkel jár: a földtörténeti idő néha bizony még a szakembereket is megrézfálja, hát még a laikusokat! Az 50-100 évvel ezelőtti események már az emberi történelem emlékei, de ezt az időintervallumot még mindenki könnyedén átlátja. Szintén jól eligazodunk az egy-kétezer évvel ezelőtti történet események között, melyekről kézzel fogható emlékek mesélnek. Innentől azonban ingoványos a talaj: a mezőgazdaság tízezer évvel ezelőtti kialakulása már nagyon távolinak tűnik, a százezer évvel ezelőtti élt ősemberek már elérhetetlen messzeségben vannak. És hol vagyunk ekkor még a két nagyságrenddel korábban élt ősünktől, a tízmillió éves *Ruda-*

pithecus hungaricustól, amely még mindig csupán a Föld történetének utolsó kis darabkáját jelzi!

A távolabbi múlt felé vezető út még háborzongatóbb: belegendoltak már abba, hogy néhány kilométer megtételével nemcsak időben kerülhetünk az előző megállónktól több tíz, vagy akár százmillió évvel távolabbi helyszínre, de térben is több ezer kilométert távolodhatunk? Ha a múlt ösvényein bolyongva az ember nem figyel oda, akár egy másik kőzetlemezen, egy másik kontinensen is találhatja magát! Hazánk területe ugyan elenyésző a Föld egészéhez képest, de bonyolult geológiai felépítése a Föld történetének fontos eseményeiről tanúskodik.

Ehhez a távoli múltba nyúló utazáshoz nyújt segítséget a Magyarhoni Földtani Társulat ismeretterjesztő kiadványa, amely végigrepíti az érdeklődő olvasókat hazánk földjének történetén. A képzeletbeli utazást 38 valós állomás szakítja meg, olyan feltárásokat, látványokat ajánlva figyelmünkbe, melyeket bárki meglátogathat, hogy személyesen is átélhesse a múlt történéseit. A fejezetek elején található térképvázlat és leírás segítségével könnyen megtalálhatjuk a földtani érdekességeket. Ám azok is élvezettel forgathatják a könyvet, akik hideg, téli esteiken vágnak egy könnyed szellemi túrára, hiszen a több mint 300 színes fénykép segítségével bármikor elutazhatunk a kiszemelt helyszínre. Sőt, a vékonycsiszolatokról készült, mikroszkópos felvételek, illetve a nagyon ritka ősmaradványok a feltárásokban nem is láthatók!

Ez a könyv azonban nem csupán az érdeklődő nagyközönség, hanem a szakmabeliek könyvespolcára is kívánczok, hiszen már túlspecializált szakmánkban kevés az olyan ember, aki naprakész ismerettel rendelkezik a Soproni-hegység paleozoos csillámpaláitól kezdve a bakonyi bauxitokon át a Bükkalja neogén vulkanitjaiig. Erre utal a népes szerzőgárda is: a közel 200 oldal 17, a geológiával hivatásszerűen foglalkozó szakember tollából született. És ne feledkezzünk meg a főiskolai/egyetemi hallgatókról sem, akik a különböző, Magyarország földtanával foglalkozó kurzusok anyagához kifejezetten élvezetes, színes kiegészítő irodalmat vehetnek kezükbe!

A könyv megvásárolható 4800.- Ft-os áron a Magyarhoni Földtani Társulat titkárságán (1015 Budapest, Csalogány utca 12. I/1.) és a Magyar Állami Földtani Intézet Könyvtárában (1143 Budapest, Stefánia út 14.), vagy megrendelhető levélben és e-mailen (mft@mft.t-online.hu). Tagtársaink, és a diákok külön kedvezményben részesülnek, ők 4200.- illetve 3500.- Ft-os áron vásárolhatják meg a kiadványt.

BABINSZKI Edit

„Az ezüsthárs sem segített”

A napokban jelent meg 215 oldalon a Tatabányai Bányász Hagományokért Alapítvány „Az ezüsthárs sem segített — igaz történetek és érdekességek a tatabányai szénbányászat 120 évéből” című könyv.

Kiemelés Csics Gyula előszavából: „A tatabányai bányászok által létrehozott építményekről, objektumokról megmaradnak a fényképek, amelyeket még az utódaink is láthatnak és kedviükre nézegethetnek. A tárgyi emlékeket is megőrzi a múzeum. Nem maradt azonban nyoma annak az életnek, amely a városban, üzemekben, irodákban zajlott. Ennek az életnek az apró morzsáit gyűjtötte össze ez a kiadvány, hogy megpróbálja érzékeltetni azt a hangulatot, érzésvilágot, amelyet egy-egy korban a bányánál dolgozók megélték.”

A könyv címe is szoros összhangban van a tatabányai bányászattal. A nagygyházi bánya építése és üzemeltetése közben igen sokszor változott a vezetés. Egyik alkalommal az új műszaki vezető — aki szinte a teljes műszaki állományt lecserélte — megalapította az „Ezüsthárs baráti társaság”-ot. Az ezüst hárs vagy a *Tilia argenta* olyan fafajta, amely rendkívüli tűrőképes, és mindamellett nagyon szép, ha megnő. A tagság feltétele az volt, tag lehet mindenki, aki nem tett a bánya működése ellen. Az üzem udvarán ültették el, egy földbe betonozott acélhengerben minden tag megírhatta üzenetét a jövő emberének. Felnyitását a bánya bezárása utánra tervezték. A bánya csak nyolc évet élt, az ereklyét megmentették, de nem bontották fel. 1994-ben a Bányásznapon Tatabányán, a Szent Borbála téren álló Szt. Borbála szobor alapkövében helyezték el.

A kötet végén lévő „tatabányai szótár” 272 nemcsak szakkifejezést, hanem a tatabányai közbeszédben is fellelhető sajátosan átalakult kifejezést tartalmaz. A helytörténeti nevek közül a legtöbb már nem létező, vagy más rendeltetéssel bíró létesítményeket takar.

Nem hagyható ki azok neve, akik az anekdotákat lejegyezték: BENYÓCS Ferenc, CSISZÁR István, HIDVÉGI Ferenc és STUBER György.

A könyv beszerezhető a Tatabányai Bányász Hagományokért Alapítvány (2800 Tatabánya, Kossuth u. 14, telefon: 06-20-377-4523, e-mail: tba@pannonmail.hu) címen. Aki 1000.- Ft-tal támogatja az alapítványt, annak csekket küldenek, amelyen kéri az adószám megadását is. Aki számlát kér, annak a nyomda szállítja a könyvet.

HORN János

Bányász vagyok, ki több nálam... (Művelődés a Dorogi szénmedencében)

A 2009. évi Bányásznapi tiszteletére adta ki a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány a címben szereplő 352 oldalas könyvet.

A könyvben a települések polgármesterei, művelődési házak vezetői, kórusok és fúvószenekarok karnagyjaival folytatott beszélgetéseket LADÁNYI András MSZOSZ-, és Váci Mihály díjas, 18 kötet szerzője, a Bányamunkás c. lap volt főszerkesztője. Az első beszélgetést KROSZNER Lászlóval a Dorogi Szénbányák nyugalmazott vezérigazgatójával készítette, majd Annavölgy, Csolnok, Dorog, Mogyorósbánya, Sárísáp, Tokodaltáró vezetőinek emlékei olvashatók, olyan történetek, amelyek vélhetően eddig még sehol nem jelentek meg. Ezután FURLÁN Ferenc (1935–1998), ÁRVAI Ferenc (1935–2004) és GÁSPÁR Sándor (1916–) festőművészek életét, munkásságát ismerhetjük meg. A könyv befejező fejezetében WAGNER Ferenc az alapítvány elnöke mutatja be „A dorogi szénmedence végnapjai” és az alapítvány munkáját. Az ízléses és sok fényképet tartalmazó könyv az IM-Print Nyomda (Nyíregyháza) dolgozóinak munkáját dicséri.

A könyv korlátozott példányban még megrendelhető az alapítvány címen (2510 Dorog, Otthon tér 1, telefon : +36/20-9468144). A könyv ára: 1500.- Ft + szállítási költség (utánvétellel).

HORN János